

ЧАСОПІСЫ

У МІНСКА

ПОЛЫМЯ БЕЛАРУСЬ МАЛАДОСЦЬ

Ліпенскія кніжкі нашых часопісаў прапаноўваюць сваім чытачам:

«ПОЛЫМЯ» — вершы Васіля Зуенка, Рыгора Семашкевіча, Яўгена Шабана, рамана Антона Алешка «Дарогі без слядоў», У. Гіламедава — на кнігу П. Макаля «Акіо», С. Блатуна — на зборнік вершаў Г. Кляўко «Сто крокаў».

Раздзел публіцыстыкі часопіса складаюць артыкулы першага сакратара Мінскага абкома КПБ І. Палажова аб развіцці прамысловасці і сельскай гаспадаркі Міншчыны за гады Савецкай улады і артыкул Б. Клейна пра абарону сцягн ад прыгнёту царскіх чыноўнікаў, слонімскага двараніна Марціна Баладковіча.

У раздзеле «Крытыка і літаратурнае ўстава» Ф. Кляўшоў змяшчае нататкі пра жанр, мову і стыль «Палескай хронікі» І. Мележа, Ф. Яфімаў — літаратурны партрэт Р. Бярозкіна (да 50-годдзя з дня нараджэння). У нумары надрукаваны таксама рэцэнзіі М. Арочы на зборнік вершаў універсітэцкіх паэтаў «Націскненне», У. Гіламедава — на кнігу П. Макаля «Акіо», С. Блатуна — на зборнік вершаў Г. Кляўко «Сто крокаў».

«Слова пра слоўнікі» С. Грабчыкава, нататкі П. Сцяцю «Шанава» і Я. Рапоўска «Пра неаўляты і аралі», А. Шыдлоўскага «Таланімікі ў БЕЛСЭ» складаюць раздзел «Культура мовы».

«МАЛАДОСЦЬ» — нікі вершаў Віктара Яраца, Геняда Бурэйкіна, Алега Лойкі, Яўгенія Янішчыца, Алеся Масаранкі, Валяціны Коўтун, Яўгена Крупенькі, апавесці Эдуарда Зубрыцкага «Сузма», дакументальную апавесць Напалеона Рыдзеўскага «Парашуты на дрэвах» і аповяднак канадскага пісьменніка Пера Бертана «Мая вайна з дваццятым стагоддзем» у перакладзе С. Дорскага.

З публіцыстычных матэрыялаў у нумары змяшчаны: інтэр'ю з сакратаром Магілёўскага абкома ЛКСМБ Ул. Грыгор'евым, пра перадачу В. Ждановіча «Песня спяшэцца на фестываль» — пра маладых беларускіх выканаўцаў, прэзідэнтаў паездку ў Сафію, нарыс Ул. Міхайлаўска «Зоркі ў боліх халава», допіс «Ветнама» і «Ветнама» Беларускага політэхнічнага інстытута Нгуена Мін, Дюанга «Мяне кліча Радзіма-маці», нататкі Ул. Елісеева з распулікаваў выстаўкі прыкладнага мастацтва, успаміны былога камандзіра партызанскага атрада Мікалая Братушкі і інш. Бібліяграфічны раздзел нумара складаюць рэцэнзіі Ул. Юрвіча на кнігу А. Яскевіча «Карані маладога дрэва» і М. Шаховіча на зборнік вершаў М. Дуксы «Сплатніне». Друкуюцца таксама інтэр'ю карэспандэнта часопіса з Янкам Брылем і нататкі Я. Рапоўскага «Купалавы сцяжкі».

Акрамя гэтага, чытач знайдзе ў нумары артыкулы Б. Розена «У нетрах крышталю», Л. Міхайлаўскага — «Змак над Міранкай», А. Співаку — «Дэкабрысты ў Бабырускі».

Есць у нумары раздзел «Цікавыя веды, што...», «Інтымныя размовы», «З усмешкай і без яе», «Ці помнім мы ўсё?».

«БЕЛАРУСЬ» — самыя разнастайныя матэрыялы з жыцця рэспублікі і краіны. Адрываецца часопіс рэдакцыйным артыкулам «Мастацтва агітбрыгад» — аб задках баварскіх атрадаў самадзейнасці ў селітні юбілейным годзе. У нумары друкуюцца: рэпартаж Ул. Бягуна «Сустрэча з кібернетыкай», інтэр'ю карэспандэнта з віцэ-прэзідэнтам АН БССР К. Лукашавым, артыкул кандыдата філасофскіх навук Ю. Гусева «Свет мастацтва і дэкадныя навуки», нарыс В. Кучына пра пастуха калгаса імя Гастылі Мінскага раёна А. Мірчука, артыкул М. Сакалова «Вылюды ў зялёных берэгах», фотарэпартаж А. Шаўні і М. Мішковіча «Орша тэатральная», артыкул кандыдата гістарычных навук А. Халова «Чырвоная гвардыя Беларусі», нататкі М. Модзяля пра выкананне ролі інтэр'ю спелікаці «Традыцыйны збор» артыстка Н. Піскаровай, фотарэпартаж Г. Каваленкі і А. Гарэльчыка «Чудоўная Браслаўшчына», допіс І. Сцяпуніна «Г. Р. Дзяржавін у беларусай і рад іншых матэрыялаў».

Паэзія і проза ў нумары прадстаўлена: вершамі Уладзіміра Дзюбы, Міколы Хведаровіча, Янкі Непачаловіча, Валяціны Лукшы, пэямі Марка Смагаровіча «Медаль», аповяданнем Алеся Жука «Каліна ў жыццё», «Палескімі мініяцюрамі» Міколы Ракітніка, закінчаным апавесці Алеся Шахова «Выбух у цэнтры», раздзелам з новай апавесці Івана Грамовіча «Чужы грунт». Акрамя гэтага, пад рубрыкай «На этапх левеку» друкуюцца аповяданне Мікаса Зарэцкага «На чужым» і вершы «На вясельлі» і «Рубеж» — з 70-годдзем.

У раздзеле «Новыя кнігі» друкуюцца рэцэнзіі П. Ліжычова на зборнік вершаў загінуўшых беларускіх паэтаў «Крыніца сэрца», А. Іванова на кнігу І. Клімава і Н. Гравака «Партызанскі Вейшчыны», М. Базарэвіча на зборнік аповяданьняў А. Марціновіча «Прасека».

Есць у часопісе раздзел «З замоежнага гумару», «Шахматы», «У вольны час».

Мікола ХВЕДАРОВІЧ
(«Беларусь»)

БЕРАЗІНА

Гляджу, як завіваецца
Рэка-Беразіна,
Па сініх хвалях
Насыпаная яна.
Ші дзень,
Ці ўночы чыняць
Асенняе смугі
Віру неспаконная
І меле берагі.
Свайя пашчотная пльняю
Шэрае ціхі плёс.
Сама ж вясоты сіняе
Пазычыла ў нябёс.
Па беразе ў аршынах
Ідуць сабе з гульняй,
Нібы хлапцы тутэйшыя,
Курчавыя дубы.
І кешэр в цытай прыстані
Імкіе, ляццэ здалёк,
Яго кашуля чыстая
Бялес, бы сніжок.
Чуно, як ён стараецца,
Як таксама матар,
Як мёрна адгукаецца
Яму лясны прастор.
Маюць вопалі хмурыя
Не Пярыйскі касе.

Дзяўчынка беларура
Гуліны гурт пасе.
А за шырока поймаю,
У засені садкоў,
Звычайна, спаконья
Хачціны рачнікоў.
Было ж пільнае ў Парычах,
Калі была вайна.
Агіём страчала навалач
Тадзі Беразіна.
Усталі людзі наскія
На ціхіх берагах,
Атрады партызанскія
Змагаліся ў лясках,
Яшчэ на сцяжках
бытаных
Стаяць іх буданы,
Як сведкі незабытыя
Ачіннае вайны...
Віруе, завіваецца
Празістая вода.
Сплывае, забываецца
Мінулае буда.
Я веру, будучы часамі
Тваё жыццё, тваё пёс,
Бо ты сіняе аснае
Пазычыла ў нябёс.

А У РЭДАКЦЫІ РЫХТУЕЦЦА ЧАРГОВЫ НУМАР...

Гэты здымак наш фотакарэспандэнт Ул. Круц зрабіў у рэдакцыі часопіса «Маладосць». Сёмы, ліпенскі, нумар «Маладосці» падпісчыкі не забавяць атрымаць, а над васьмым зааспруджана «варожымі» аднамі сакратара часопіса Ул. Юрвіча і тэхнічны рэдактар П. Лысенка. Які размяшчаюць у нумары матэрыялы, якімі шрыфтамі набраць ад гэтых вершаў, аповяданьняў, артыкулаў, і лепш іх аформіць ілюстрацыямі, сямінавава, падаць чытачам, і клопату у адназнага сакратара і тэхнічнага рэдактара няма.

Геняда БУРАЎКІН («Маладосць»)

Ідуць дажджы, Асенняя пара,
Запаканая вонь спазмурнелі.
Аўторка не адрозніш ад іздальні,
Ад бильяну—шпачынага п'яра.

За тыдзень свет, здаецца,
пастарэў.
За вёскай—непрапазнае балоты,
Апошняя цыжкая пезалоты,
Злятае з абсеістаных ветрам
дрэў...

А потым
сонца высветліць бланіт,
І дрэвы ўміг' Ізноў памаладзелі,
І над ракою ў заласце іздальні—
Наструенныя постаці раіт.

Заблытаны ліскі календара,
У чыстым небе, маладымі і сінімі,
Перапліліся промі з ядзвінкім...
Ах, вясень,
пераходная пара...

Алег ЛОЙКА
(«Маладосць»)

Дарогі ў задуменні жытніх ніў,
Спявай, жаўручкі. Квітней, мая
вешка!
Шумі, мой бор, да болю дарогі!
Найменшая кузурка і мошкі,
Вітайце, як найбольшыя багі!

Апальвай, сонца, плечы мне
і грудзі,
Віхор, у твар адкрыты вечна
дзьмі!
Пакуль дзяліць мя з вамі радасць
будзем,
Пакуль дзяліць мя з вамі гора
будзем,
Пэтані мы будзем і людзьмі!

Можа мы, — апошнія пэтані,
Што вась так шыкайца
зямлэй?

Ніхто са мной так радасць
не дзеліць,
Як жаўранак і ціці вясілья,
І ветрык, што дымкі з дамоў
кудзеліць,
І бор, што кіна пошумам здалёк.

Ніхто са мной і гора так
не дзеліць,
Як зоры у вясонкіх вяснінкі,
Палеткі, луг пад снегавай
пасцелляй.

І Мітрафан, заклапочаны, сумна развёў
рукамі.

— Цяпер і сам не ведаю... Пацаць другую
гадубатно рабыць!.. А можа ішчэ гэта выветрыцца, прасохне на сонцы?..

ДАНЬКА

Данька — рыжаны,
стрыжаны дэсцігадоў
памочнік маці едзе ў
Баравы Ласок набраць для трыснуй фармы
маладога лубіна. А я з ім — крыху далей,
на грачанае поле да старога матроса «аўраораца»,
куды ён вывезе ў самы медазбор калгасную пасаку.

Стоячы ўперадку воза, хлапчук п'яе,
падскоквае ў падкасныя картовыя штоніках,
круціць над галавой лейцамі і пакрыкве на кругленькага мышастага, чорнагрывага коніка.
Калёсы, там дзе цявядзе, скачучы і бразгаюць
усім жалезным ходам.

Паўднёвая — духата. Ветрык — хоць бы
дзьмухнуў. Сонца ўсё перагарала, ідэаліта да
апошняй мяккі, здаецца, расплавілася сіяно і
цяпер, ачмурае, павісла на месцы, як бы
ужо не ведаючы, куды яму іці. Але неба
нешта чакаеца... А ляжу поперак воза і
за абдэртыві, у заласцістым пушкі Данька
лыткіма бану, як далёка над лесам лягла
сіняя мхра. Свежэга подыху яе пакуль не адчуваецца,
але ўсё жывое на зямлі, здаецца, з
вясняннем патягваляла то на хмару, то на сонца.

Ад таго, што будзе дождж, Данька стаў
яшчэ вясельшын. Ён безупынку галекнае на коўкі,
размахвае лейцамі і, часта аглядаючыся
назад, распывае ў мяне пра горад.

— А ў горадзе коні есць? — пытае.
— Есць, але мала.
— Там машын многа... А ў нас — ого-го, багата!
І машыны есць, а коней у нас болей... А запарк у вас есць?
— Свайго пакуль што няма. Улетку з іншых гарадоў прывядзюца.

— У-у, здарова! Лява рывучы, мядзведзі ў
клетках сюды-туды, сланы драмлёшкі. А малпы!
От бы так лаяць па дрэвах... У кіне іх бацьчы.
— А цырк у вас есць?
— Ве ў гэта есць.
— І ідзі — малі хочаш?
— Калі ласка, бяры білет — і глядзі.
— Во, здарова!..

— У-у, здарова! Лява рывучы, мядзведзі ў клетках сюды-туды, сланы драмлёшкі. А малпы! От бы так лаяць па дрэвах... У кіне іх бацьчы.
— А цырк у вас есць?
— Ве ў гэта есць.
— І ідзі — малі хочаш?
— Калі ласка, бяры білет — і глядзі.
— Во, здарова!..

— Над стрыжанай макунай яго, пабліскаючы на сонцы сінімі крыламі, павісла страгнае і мякка апусцілася яна на вяршок. Данька і не пачуў нават, як яна села... адначыўшы крыху, паляцела.

— А чаго ў горадзе... ну, сама болей? — пытае яшчэ трохі зачыраваньшася ад такога пытаньня.
— Сама болей — людзей. Ну і дамоў, тых жа машын...
— А лесе? — Данька глядзіць на мяне так, быццам на чымсьці злавіў.
— Лес, брат, далёка ад горада.
— То-та! — усклівае ён пераможна. — А ў нас лес усюды! І лесе многа, і поля многа, і неба во колыш! Усёго ў нас багата... А ў горадзе яшчэ асфальт многа! І там абавязка трыба, а ў нас асфальт мякненькі!

Распытваючы, Данька ўсім захлапваўся, але я так і не зразумеў, ці хоча ён у горад іці.

СЛЕД

Звалі яго — Федзька Перапечка. А за чоны, не вельмі кудэлява, — Душчэка. Таму што пасярод раздворанай барыды, быццам ад куды, была глыбокая ямка. Добрага паўвека сміху ён са сьміху людзей і вельмі быў жаласлівы. Шкадаваў не толькі людзей, але і ўсё на свеце жывое.

Бывала, хлапваў за сэрца і казаў:
— Ой, душа ўся боліць, калі чую, як крычаць перад маразмамі маладыя пегіні!
Амаў увесь свой прапоўны век саргатававаў у сельскае. І цяпер яшчэ ў многіх хатах, сярэд жоўтых папер, ляжыць даведні трыццаці тых гадоў, напісаныя яго чоткай старымоднай каліграфіяй. І быў анічэрам, сапраўдным народным анічэрам-комікам, хоць і самаўвучам. Слава яго далёка ішла за межы раёна. А ў трыццаць чышэртыві выступіў у Маскве перад самім Максімам Горкім, Браў узнагародзіць.

Малюнак І. Давідовіча да апавесці Н. Рыдзеўскага «Парашуты на дрэвах» («Маладосць»).

Яўген ШАБАН
(«Полымя»)

МАЙКОЎСКИ У МІНСКУ

У Мінск прыехаў —
ад стомы валіўся.
Пастрыгся.
Адначыць бы гадзінікі са тры,
(Цырульнік потым
цэлы дзень хваліўся,
якую ён сёння
галаву
стрыг).

Гасцей у нумары,
як сельцацоў у бочцы.
Пытанні —
пытанні —
Імя канца:
кожнаму аб нечым
даведзача хочацца
у рэвалюцыйнай пазіі
праслаўленага байца.

У той вечар
тэатр зрабіўся гумавым.
Не тое, што вельмі —
зьянітка не ўпадзе...
Выходзіць, як волат,
І ўголас думае:
аб сучаснай пазіі
гутарку вядзе.

Паўзучы гадзюкамі
заліскі
спіжкі,
Падаўчы ж ад злосці
сінеюць і крывацкія.

А бас пэза
іх трышчэць са свістам,
аж храпы грушчэюць
і грэскаюцца сківіцы,
Падціснў хвост праціўнік
і сікі.

Змарыўся пэза,
Пінак знаў.
— Макоўскі,
чаму ў вас гальштук
«кіс-кіс!»

— Таму што
не «мяў-мяў».

А ноччу
ад грыпу вяснага хліпаў,
курый папаросы
адну за другою,
адзінокі,
пакінуты,
цікі і сціплы,
з вачамі,
папоўненымі шчымавай
тугой.

Ранкам у горад выйшаў.
Не выспаўся.
Прагна вясенні вецер
глытаў...

А потым
на дзяржавявецкай
выстаўцы
томік Купалы,
задумавушыся,
гартваў.

«НЕМАН» №7

У сёмым нумары змяшчаны вершы Мікаса Калачынскага (пераклад І. Ласкова і А. Шаралава), С. Басуматравай, Матуся Цірэні (пераклад Н. Кісіля), Упершыню публікуюцца на рускай мове паэма М. Гусоўскага «Песня пра зубра», аповяданне І. Сямёнава «Дылог з героем» — аб дакументальных фільмах апошніх гадоў.

Праза прадстаўлена аповяданьнямі Алеся Васіліва (пераклад Р. Ярохіна), А. Навакіява, А. Папавой. Часопіс працягвае друкаваць рамана Боба Аляксандра «Небасцепа дасведчанства» (пераклад са шведскай мовы К. Ціляцінава).

Да 50-годдзя БССР і Кампартыі Беларусі надрукаваны артыкулы М. Ткачук аб праблемах эканамічнай рэформы ў нашай рэспубліцы, А. Міронаў у артыкуле «Шляхі, якія мы выбіраем» працягвае дыскусію аб лесе вышэйшай сярэдняй школы. Пад рубрыкай «Есць тэма горады» змяшчаны артыкул Э. Якіліна пра Месіскаў. У раздзеле «Мастацтва» надрукаваны артыкул С. Міхайлавай «Дылог з героем» — аб дакументальных фільмах апошніх гадоў.

Сваімі ўражанымі пасля паездкі ў Індыю дзеліцца з чытачом Янка Брыль.

Змяшчаны рэцэнзіі Г. Коласа на зборнік вершаў «Крыніца сэрца», В. Бандарэнкі на кнігу Г. Храмовіча «Тры партызанскія гадзі», А. Натальініна і А. Цішэра на кнігу Н. Завалева «Рабочы клас Беларусі ў барацьбе за сацыялізм (1917—1932 г.г.)».

У часопісе есць раздзелы «Чалавек і прырода», «Сатыра і гумар».

Аўтарка
Мастацтва
3
Аўтарка, 9 ліпеня 1968 года

ПАПАЎНЕННЕ І ДЗЕ ДОБРАЕ

АБАРОНА ДЫПЛОМНЫХ РАБОТ НА МАСТАЦКІМ ФАКУЛЬТЭце БЕЛАРУСКАГА ТЭАТРАЛЬНА-МАСТАЦКАГА ІНСТЫТУТА

Што прынята перш за ўсё ў работах спецыяльнай мастацкай факультэта Беларускага дзяржаўнага тэатральна-мастацкага інстытута? Відэа-мастацтва — большасць работ з жыццём. Імкненне асваваць гераічны шлях барацьбы і працы савецкага народа, калі гэта творы жывапісаў, графікаў, манументалістаў, плакатыстаў. Імкненне стварыць для канкрэтнага прызначэння інтэр'ера, мабіль, тканіны, вырабы лёгкай прамысловасці, кераміку, калі гэта творы прыкладной.

У час абароны дыпломных работ мы ўбачылі чатыры жывапісныя карціны. Несумнення, лепшыя з іх — «Правады навабрана» А. Валатоўца і «Вягучы хлопчык» Г. Круцкага. Менш удалы «Год празрэверсты» Г. Мазурава і «Пенары» Л. Гічко.

Кастрычніку на Беларусі, палімянаму рэвалюцыянеру Маснікову прысвячаюць дзіцячы афармленні сцэны дзіцяцінага будынка А. Зінчук. Маладзёжныя роспісы для дзіцяцінага калгаса «Рассвет» на тэму «Дарэз аб зямлі» стварыў В. Чайка. Добрыя аскіны выражылі для дзіцяцінага будынка і для Палата культуры калгаса «Рассвет» стварылі Р. Раманка і М. Клімаў. Асабліва удалы выявы для клуба будаўнікоў Р. Раманкі — ён вады ўмелым спалучэннем колераў, трымаючы сувязь з архітэктурай будынка Добра задумана А. Кавальчук паню для гасцініцы «Турыст» на тэму «Дзея Талаш» (аўтар жывапіса выканаў яго дзея). Толькі вось вобраз дзеда Талаша, які асацыюецца перш за ўсё з падзеямі, адлюстраванымі ў «Дрыгве» Якуба Коласа, малады мастак замусціць вырашае Вялікай Айчыннай вайны. Шкава задумаў Л. Карніцка дэкаратыўную сцэну для дзіцячага парку на тэму «Цырк».

Як заўважылі, парадвалі выпускіны майстры графікі. Ярыні, дэкаратыўна, надзённымі планамі А. Фірсава «Пралетарыі ўсіх краін, аднайдзіцеся!» і на тэмы, прысвечаныя барацьбе за мір і супраць амерыканскай агрэсіі ў Вьетнаме, серыя акварэляў «Мінск — мая сталіца» В. Шчарбакова, літаграфія «Літоўскае паравознае лапо» М. Ланкова сведчаць, што ў рады графікаў-станкавістаў ідзе добрае паўвучанне. Імкненне глыбока ўчытацца ў тэкст літаратуры, нае выяўленчае рашэнне яго вобразу, адчуваецца ў шквалых серых ілюстрацыях В. Скалова да рамана І. Чорнага «Трынае пакаленне» і В. Волнава да паэмы Я. Коласа «Рыбакова хата». Азвядзе работы выкананы ў тэхніцы афары.

Глыбокае разуменне эстэтыкі сучаснага інтэр'ера выяўлена ў праекце рэстаўрацыі гасцініцы «Інтурыст» С. Саложнікам. Свае гартасці ёсць і ў юнжынер і абсталяванне выстаўні «Прамысловая ўпакоўка тавараў» (Р. Клі-

мін), інтэр'ер рэстаўрацыі і вінага склапа маладзёжнай гасцініцы на Заслаўскім вадасховішчы (У. Навуміў). Інтэр'ер і абсталяванне глядзельнай залы рэстаўрацыі на 1000 месцаў (А. Ч. Чарышоў). Інтэр'ер і абсталяванне лазні (Д. Мокш).

Вельмі складаная задача паўстала перад мастаком-канструктарам маблі С. Бандалеўцам. Які распрацаваў абсталяванне і мабільную заводскага інтэр'ера. Сімплыя сродкам аўтар дасягае мэты, вымалюючы добры густ і творчую фантазію. Безумоўна, лягчэй было рашаць задачы В. Галубовічу пры стварэнні маблі для пакоя гульняў дзіцячага сада і Г. Рышынскаму — для адпалнавай кватэры. Шмат выдумкі правіла Т. Бандалеўца, ствароўчы драўляныя і цагляныя сады.

Сярод работ керамістаў, бадай, найкавейшая — дэкаратыўная устаўка «Запраўна» В. Дзяснычковай для мазанінага «Ласуныча». Умельства падпарадкаваць матэрыял вобразным задачам назалалі і іншыя керамісты: Э. Лініцкая (паню «Стары горад» для гасцініцы «Мінск»), І. Курчыцын (пілон «Вясня» для гасцініцы «Маладзёжная»), Л. Панамарына (керамічнае афармленне і посуд для гасцініцы «Маладзёжная»), К. Мазікава (посуд для дзіцячага сада), І. Куртаў (набор керамічных вырабаў для гасцініцы «Інтурыст»), С. Ларчанка (афармленне пілона для гасцініцы «Інтурыст»).

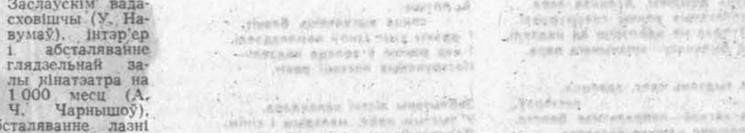
Можна зрабіць тут адну агульную вывадку. Беручыся за стварэнне манументальных работ, маладзёжныя керамісты не заўсёды ўмеюць «мысліць манументальна» — адсюль іны раз бракуе выразнасці ў выяўленні той ці іншай ідэі. З усіх абележынаў, якія былі паказаны ў зыходах і фрагментах у час абароны дыпломных работ, безумоўна, найбольш цікавы — «Мы беларусы», створаны В. Крыўчэвай для Гістарычнага музея БССР. Ён вырашаны ў сучасных формах. Добра гучыць колер. Выразная аўтарская ідэя. Цікавыя аскіны дываной і парцэлерных тканін створаны В. Тарасевіч, С. Сямёнавай, А. Фаміной, М. Жахавел. Афармленне дэкаратыўнымі тканінамі холаў гасцініцы «Турыст» выканаў Т. Гаўрылаваў. На жаль, маладзёжны мастак не заўсёды пераадольвае «раздробненасць» колераў спалучэнняў.

Добрыя мастакі выхаваны ў майстрына мастацкага мадэлявання вырабаў тэкстыльнай і лёгкай прамысловасці. Тут, безумоўна, удалы мужчанскія і жаночыя вясельныя касцюмы Т. Чарышовай, ансамбль жаночага вясельнага адзення С. Кірыенка, адзенне для дачушчак дашкольнага ўзросту Т. Зіміцкай. Але самая цяжкая задача стаяла перад Ю. Сяргеевым, які распрацаваў слубовыя і рабочае адзенне для тастара, слесара, мантажніцы, мастака-канструктара.

Вельмі добра, што са сцен інстытута выходзіць і мастацка-станкавісты, і прыкладнікі. У час навучання асабліва выразна выяўляецца іх «узаемадзеянне», узаемныя станаўчыя творчыя ўплывы станаўчыя на прыкладной і нааўтарот. Гэта якраз і засведчыла сёлетняя абарона дыпломных работ.

Ул. БРПГ.

СВІЦЯЗЬ — ДЗЯРЖАЎНЫ ЗАПАВЕДНІК

СВІЦЯЗЬ... Быццам вярнулася сэрбная чаша кінута між каш-летэга бору, і глядзіцца ў яе з усіх бакоў стромкія сосны, каржакватыя дубы, беластвольныя бярозкі. Возера-казкі, возера-легенда... З яго крышталёнай цішыні, непаўторнага характэра чэрпаў сваё натхненне Адам Міцкевіч. Яно заўсёды клікала і кліча да сабе рамантыкаў, паэтаў, мастакоў, усіх, хто ўмее цэніць родную прыроду, слухаць яе патаемныя галасы.

Свіцязь — дзіўная выдумка прыроды, яе жамчужыне. Яно — «горнае» возера, бо знаходзіцца акраў у цэнтры Наваградскага ўзвышша, на водападзеле рэк Неман і Шчыра, 170 гектараў займае лясотрапа роўнядзь Свіцязі. Глыбіня яго ў асобных месцах дасягае да 15 метраў. Возера рыбнае, плушынае.

Шмат аб чым можа расказаць глыбокая памяць возера. Дзесьці тут ходзіць леданні даўніх стагоддзяў, коціцца далакеае рэха. У дубровах у сасновыя бары, барызавае галы...

У лясках, што акаймаваюць Свіцязь, расце 22 віды дрэў, шмат розных кустарнікоў. Тут напакіае і рэдкія дрэвы, напрыклад, дуб чырвоны (зімовы), анісавое дрэва і інш. Непачаты край работы для даследчыкаў.

Бадуць, ідуць адпачываць на Свіцязь людзі з навакольных вёсак, з многіх гарадоў: з Наваградка, Баранавіч, Каралі, Брасла, Вільнюса, Рыгі... Прыязджаюць падзівіцца на славутае возера замежныя турысты.

Возера Свіцязь — гістарычны помнік, унікальны куток Беларускай зямлі. Дзяржаўны камітат па ахове прыроды аб'яў і возера з акаймаючымі яе лясамі (плошчай 847 гектараў) помнікам прыроды рэспубліканскага значэння, які ахоўваецца дзяржавай.

З замежнага ГУМАРУ

УСМЕШКІ МАСТАКОЎ

Мал. Эрнста Глюццера (ФРГ).

Мал. Іба Б'ергарда (Данія).

— Колькі ж часу ты там прасі-дзеш?

— Мне трэба трынаццаць год і два дзеньці, каб пацэ-каваць гэтую дыпламачку, каб пацэ-каваць гэтую дыпламачку.

Ну і гісторыя са мной здарылася. Далі мне галоўную ролю ў радзіастанцыі. Дзець-то далі, а вось дасвецці не да канца не дазволілі. А роля ж магла быць вялікай. Вялікай.

Завяртацца нельга да мяне рэжысёр Фідурыч:

— Вы выступіце ў ролі змагага за свабоду жыццёлагадоўчага племені, якое жыло на самых высокіх вяршынях Пірынеяў.

— Нічога, — кажу, — кажу, можа, і выскоя, а мне ў саны раз.

— Гэта добра, — ён мне на гэта, але ўлічыце — часы далакія, пятае стагоддзе.

— Спраўдзецца. Перадаць каларыт эпохі — раз плуочыць. Мае продкі бяруць свай пачаток у шанцаванні стагоддзі. Цяго я ведаю, можа, быў у наго прапашчур і больш стары.

— Выдатна, — гаворыць Фідурыч: — Пастаноўна складаецца з трох актаў. У першым вы стаяце ў гарах і поўдзень сярод авечага стагату і гаворыце, задуменна, поўныя патрыятызму словы: «Цудоўныя нашы горы, хі!»

— Калі дасце сыграць, дык снажу.

— У другім акце вы трапляеце ў родныя захапіноў і гаворыце толькі тры словы: «Настане хвіліна адпалтны».

— Абы каб вы хацелі — я вам не толькі праз хвіліну, пра цэлыя суткі выдам.

— Хопіць з вас і хвіліны, — гаворыць Фідурыч. — А ў трэцім акце вас аддаюць пад суд, прыгаворваюць да смерці, і вы маўчыце да апошняга ўздыху. Ну як, нічога роля?

— Нічога, — кажу, — буду маўчаць да апошняга ўздыху, ды так, як да мяне жыць ніхто ў радзіастанцыях не маўчаў.

Пётр ГРЭГАР

ЗДАРЭННІ З ПАЭТАМ

Тшоў па вуліцы пазт. Раптам машына збіла прахожца. Людзі стоўпіліся, кінуліся памагаць, хто чым мог, выкідаў хуткую дапамогу. Пазт, які першы заўважыў няшчасце, стаў звадаць і сказаў толькі «Ах!» А потым заспяваў да бліжэйшага кафе, дзе пасля дэкаўной лозы гарэльні напісаў вельмі трагічны верш. Калі пазт выйшаў з кафе, ён убарэжлі кінуў вельмі трагічны верш. Пазт вымаў: «Ох, ох!» і заспяваў прэч, каб крыкі старога не перашкаджалі яму абдумваць востры сачыслыны верш. Ён кроўчы пустой вуліцы, які перад ім нечаканна ўпала жанчына. Пазт схіляўся над ёй — яна тамсама непрытомна — і ціха ўсклікнуў: «О!» Урадаваны тым, што тэма самі лідэра яму ў і, кі, пазт пашываў далей.

Калі ён схаў у рэзліжко з чарговымі далакі, ён толькі азірнуўся і моцным, дакладным ударам кулака зваліў грубіяна на падлогу.

Са славацкай мовы пераклаў: А. МАХЗЯКА.

АФАРЫЗМЫ

Олджых ФІШАР.

Былі часы, калі чалавек яшчэ меў час.

На жаль, сёння толькі любоды прымаюць чалавека такім, якім ён ёсць.

Найбольшыя кашалкі адкрытоўца найзьяе.

Мала хто зболе быць праціўнікам і не мець ворага.

Куды болы мы думаем пра тых, хто і нас у плячках, чым пра тых, хто і сарці.

Людвік ГУРСКІ

МАЯ КАРОННАЯ РОЛЯ

Мне далі тэст, і я ўзяўся за яго. Якіяж, галоўныя персанажы, герой палірае, ды яшчэ ў маўчанні. Гатаў нам не жартачы. Да таго ж я і гатаў не іграць ролю вялікага змагага за свабоду жыццёлагадоўчага племені, якое жыло на самых высокіх вяршынях Пірынеяў.

На радзёй мне даводзілася іграць розныя ролі. Возьмем да прыкладу прыезд Касцюкіна на краўскі рынак. Яго я сыграў разам з другім акцёрам. Ён гаварыў словы, а я паказваў поступ вялікага сына польскага народа. Добра сыграў. Божа, мойні пачуць і ўсплаў у гэтых кроках гучаў уверх гераізм паўстанца і любоў вялікага правадара да павігонных славяў.

Потым выступіў ў радзіастанцыі «Напалеон лі пірамід». Дык імператар звартаецца да змыслінага салдат, а мне, свайму ад'ютанту, уверх час гаворыць: «Махай веерам, а то нарта і горача...» Ну, і я махаў, што было сілы. Канучы, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Потым выступіў ў радзіастанцыі «Напалеон лі пірамід». Дык імператар звартаецца да змыслінага салдат, а мне, свайму ад'ютанту, уверх час гаворыць: «Махай веерам, а то нарта і горача...» Ну, і я махаў, што было сілы. Канучы, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Яшчэ я іграў сярпычым дзверы, праз якія Агала ўваходзіць у спальню да Дзядзёмні. каб задушыць яе. Ужо я так сярпычэ, так сярпычэ, здорэа атрымаўся.

Людвік ГУРСКІ

пер, што смеюць запахла пад самымі Кракавам.

Я спамінаў ранейшыя ролі, каб увесць свой шматгадовы вопыт выкарыстаць для стварэння ролю вялікага змагага за свабоду жыццёлагадоўчага племені, якое жыло на самых высокіх вяршынях Пірынеяў. Прыняў. Не прайшло і тыдні, як я вывучыў першы акт — «Цудоўныя нашы горы, хі!» Гэтую фразу я вымаўлю без запнікі, і ў ёй гучалі ногі палымнага патрыятызму горацкага племені. На другі акт пайшоў усёго тры дні: «Настане хвіліна адпалтны...» Я так пранікся паўчымі помсты, што нават стаў рабаваць самага сабе. Больш за ўсё я ўбыв чысу на трэці акт, на вялікае маўчанне. У гэтыя аб'яў таблечачыні маўчанне палізаваў няшчасна: стаць чалавек, кулі і зубы сіснучы, глядзіць на сваіх натаў і горада маўчыць. А вось па радзёй нічога не відаць, але маўчыць трэба так, каб чуваць было.

— Зразумейце, — кажу я рэжысёру, — акцёр палінен увайць у ролю, так што вы ўжо, калі ласка, забліснечце цэлы нарыні атрэд-а ў галоўнага чала павіна быць такая атманна мода, каб мне і гаварыць з ім не хацелася. Да таго ж у галаву мне прыйшла цудоўная ідэя — я вырашыў у апошняй сцэне агаляць горад.

Увечце сабе, першую сцэну я сыграў нармальна, у другой рэжысёр таксама не перашадаў, а ў трэці, толькі я разарваў сарочку і ў расклітаным грудзім намерыўся маўчаць перад апошнім ўздыхам, ён мне раптам заўважыў: — Года! Досыці!

— Як так годзе? Як так досыці? А хто ж маўчаць будзе!!!

— Так і не далі дайграць ролю. Не далі...

«Польскае абозрэнне».

ДЫЯЛОГІ

— Нядаўна я прачитаў адзін ваш раман.

— Апошні?

— Хацелася-бі!

□ □ □

У санаторыі для нервова хворых адзін пацыент цэлымі днямі ўсё нешта піша. Праз некалькі тыдняў урач пытае яго:

— Што гэта вы пішаце?

— Раман.

— Праз год урач заўважае, што пацыент перастаў пісаць.

— Вы ўжо скончылі свой раман?

— Скончыў. Выйшла 19.632 старонкі.

— А як вы яго назвалі?

— «Фантастычная язда на кані».

Зірнуўшы ў рукапіс, урач чытае:

«Но! Цок-цок, цок-цок, цок-цок, цок-цок, цок-цок, цок-цок...»

□ □ □

— Выступае змешаны хор...

— Які ж ён змешаны? Я бачу адных мучынін.

— Так, але адны ўмеюць спяваць, а другія — не.

КРОК У ТВОРЧАСЦЬ

49 жывапісаў, 5 скульптураў, 16 мастакоў-афарміцеляў абаранілі нядаўна дыплом у Мінскім мастацкім вучылішчы. Самыя разнастайныя тэмы і сюжэты леглі ў аснову твораў маладых мастакоў.

Сяргей Палюкоў прадставіў дэволі складаны на замысле аскі карціны «Нядзеля». Работа цікавая сур'езнацю задуму, дасканалам скарыстаннем кампазіцыйнага і жывапіснага мастацтва.

Цікавая работа і маладой мастачкі Янін Квяткоўскай «Святая Сімпліцыя», стрыманая ў працяжнай пачуццёвай, засяроджанай асцяточнасцю калгасных музыкаў — вольныя аскіны настрой карціны, якая вылучаецца сваім лірычным сведачэннем, строгай кампазіцыйнай арганізацыяй, прыгажосцю палітры. Аб аднаведнай мастацкай сталасці сведчаць і палотны В. Бараткова «Раніца» А. Лапшыка «Развітанне», А. Александровіч «Славецкі», В. Гарзіна «У цяжкіх гадзі», Ілюстрацыі Ю. Карвіна да рамана Серафімовіна «Жалезны паток».

Сяргей Палюкоў прадставіў дэволі складаны на замысле аскі карціны «Нядзеля». Работа цікавая сур'езнацю задуму, дасканалам скарыстаннем кампазіцыйнага і жывапіснага мастацтва.

Цікавая работа і маладой мастачкі Янін Квяткоўскай «Святая Сімпліцыя», стрыманая ў працяжнай пачуццёвай, засяроджанай асцяточнасцю калгасных музыкаў — вольныя аскіны настрой карціны, якая вылучаецца сваім лірычным сведачэннем, строгай кампазіцыйнай арганізацыяй, прыгажосцю палітры. Аб аднаведнай мастацкай сталасці сведчаць і палотны В. Бараткова «Раніца» А. Лапшыка «Развітанне», А. Александровіч «Славецкі», В. Гарзі